

Hayatı Tehdit Eden Datura Stramonium Otu Zehirlenmesi

Life-Threatening Poisoning Associated with Datura Stramonium: Case Report

Murat BIÇAKCIOĞLU,^a
Ender GEDİK,^a
Hasan ŞAYAN,^a
Abdullah GÖK,^a
Türkan TOĞAL^a

^aAnesteziyoloji ve Reanimasyon AD,
İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Malatya

Geliş Tarihi/Received: 29.04.2014
Kabul Tarihi/Accepted: 10.10.2014

Yazışma Adresi/Correspondence:
Murat BIÇAKCIOĞLU
İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD,
Malatya,
TÜRKİYE/TURKEY
muratisin@msn.com

ÖZET Bu olgu sunumunda yedi kişilik bir grubun Datura stramonium isimli bitkiyi yedikten sonra gelişen hayatı tehdit eden zehirlenme tablosu sunulmuştur. Datura stramonium; antikolinergik maddeler içeren, kolay bulunabilen oldukça halusinojenik bir bitkidir. Bitkinin alımı santral ve periferik antikolinergik etkilere neden olabilir. Bu sunumda acil servise bulantı, kusma, ajitasyon, görsel halusinasyon, görmede bulanıklık deliryum ve anlamsız konuşma ile başvuran yedi kişiden yoğun bakıma yatan iki olgu sunulmuştur. Fizik muayenede taşikardi, yüzde kızarıklık, midriazis ve elektrokardiyografide sinüs taşikardisi mevcuttu. Hastalara nazogastrik sonda ve mide lavajı uygulandı, aktif kömür verildi, Anestezi ve Reanimasyon kliniğine yatırıldı. Olgulardan biri solunum sıkıntısının artması ve delirium gelişmesi üzerine entübe edildi.

Anahtar Kelimeler: Datura stramonium; zehirlenme; kolinerjik antagonistler; deliryum

ABSTRACT In this case report, seven patients who poisoned after eating the plant Datura stramonium are presented. Datura stramonium is an hallucinogenic plant that can be found easily, and includes a quite anticholinergic agent. Central and peripheral anticholinergic effects may result in after eating the plant. Our patients presented to the emergency department with nausea, vomiting, agitation, visual hallucinations, blurred vision, and meaningless conversations. On physical examination tachycardia, flushing, mydriasis, and delirium were present. Nasogastric tube, gastric lavage and activated charcoal were administered to the patients. Two cases were taken into the intensive care unit. One of the patients with respiratory distress and delirium was intubated.

Key Words: Datura stramonium; poisoning; cholinergic antagonists; delirium

Türkiye Klinikleri J Med Sci 2014;34(4):417-9

Datura stramonium (DS) ülkemizin doğal bitki florasında yaygın olarak bulunan yabancı bir bitkidir.^{1,2} DS, belladonna alkaloid ailesinin üyesidir. Bitkide bulunan L-hiyosiyamin, atropin ve skopolamin zehirlenmelerinden sorumlu olan maddelerdir. Halk arasında astım, bronşit, egzema ve hemoroid tedavilerinde bitkisel ilaç olarak kullanılmakla birlikte, hallüsinogenik ve öforik etkisinden dolayı kullanımı suistimal edilebilmektedir. Yüksek doz alınması durumunda midriazis, taşikardi, kuru cilt, flushing, üriner retansiyon, huzursuzluk, ajitasyon, halüsinasyon ve nöbet, çok yüksek dozlarda ise komaya kadar ilerleyebilen semptomlara neden olmaktadır. Antikolinergik bulgularla başvuran DS zehirlenmesi tanısı alan ve yoğun bakımda takip edilen iki olgunun tanı ve tedavisi tartışıldı.

OLGU SUNUMLARI

On sekiz-yirmi iki yaş aralığında olan yedi erkek hasta acil servise anlamsız konuşma, işitsel ve görsel halisünasyon, kendini ve etrafındakileri tanımama şikâyetleriyle getirildi. Hastaların hikayelerinden yedi arkadaşın topladıkları yabancı bir bitkiyi kaynatıp suyunu içtikleri, ve birkaç saat sonra semptomların başladığı öğrenildi. Acil serviste konsülte edilen yedi hastadan iki tanesi semptomların ağırlığı ve antikolinerjik bulgularının fazlalığı nedeniyle Reanimasyon yoğun bakıma alındı. Diğer beş hasta ise acil servisteki ara yoğun bakıma yatırıldılar. Acil serviste antikolinerjik zehirlenme olarak ilk değerlendirilmeleri yapılan hastalara mide lavajı yapıldıktan sonra, 1 mg/kg'dan aktif kömür uygulandı. Hastaların yoğun bakıma kabulünden sonra kaynatıp suyunu içtikleri bitkinin getirilmesiyle DS zehirlenmesi tanısı konuldu.

OLGU 1

Yirmi iki yaşında erkek hasta idi. Yabancı otu kaynatıp suyunu içmelerinin ardından yaklaşık bir saat sonra bilinç değişikliği ve halisünasyon başlamıştı. Hastanın Reanimasyon yoğun bakıma kabulünde kan basıncı 110/70 mmHg, nabız 70 atım/dakika, ateş 37,1 °C di. Bilinç konfü, oryantasyon-kooperasyonu tam olmayan hastanın Glasgow koma skalası 13 idi. pupiller izokorik, midriyatik, ışık refleksi alınıyordu. Yüzünde flushing olan hastanın barsak sesleri azalmıştı. Hastanın biyokimyasal tetkikleri, tam kan sayımı, arter kan gazı ve kan etil alkol düzeyi normaldi. Takibinde sıkıntısı olmayan hastanın yaklaşık 12 saat sonra bilinç normale dönmüş, halüsinasyonları geçmişti. Hasta 36 saat izlem sonrasında şifa ile taburcu edildi.

OLGU 2

Yirmi yaşında erkek hasta, kaynatıp suyunu içtikleri yabancı otu almalarından yaklaşık bir saat sonra bilinç değişikliği ve halüsinasyon ile acile başvurdu. Anamnezden öğrenildiği kadarıyla yedi arkadaşın içinden en fazla toksik madde alımına sahipti ve diğer tüm hastalara oranla bulguları çok daha ağırdı. Reanimasyon yoğun bakıma kabulünde kan basıncı 160/90 mmHg, nabız 140 atım/dakika, ateş

37 °C idi. Bilinç konfü, oryantasyon ve kooperasyonu bozulmuş olan hastada aşırı ajitasyon ve saldırgan tavır mevcuttu, deliryum tablosundaydı. Glaskow koma skalası 10 idi. Pupiller izokorik, ışık refleksi pozitif ancak midriyatikti, barsak sesleri azalmış olan hastanın yüzünde flushing mevcuttu. Yatışında biyokimyasal değerleri normal, tam kan sayımında beyaz küre artmış olarak 26.000 olarak görüldü. Kan gazı ve etil alkol düzeyleri normaldi. Hastanın takibinde genel durumunun gerilemesi, desatürasyon, deliryum tablosunun ağırlaşması ile eş zamanlı çalışılan arter kan gazında pO₂ gerilemesi (pO₂: 50 mmHg) üzerine, hasta entübe edilip mekanik ventilasyon uygulanmaya başlandı. Entübasyondan sekiz saat sonra weaning denenen hasta ekstübe edildi. Bilinç konfü olan hastanın ajitasyonu ve deliryumu geçmişti. Yatıştan 24 saat sonra tüm bulguları kaybolan hastanın tam kan sayımında beyaz küresinin normale döndüğü gözlemlendi. Yatıştan 36 saat sonra hasta şifa ile taburcu edildi.

TARTIŞMA

DS ülkemizin doğal bitki florasında yaygın olarak bulunan, şeytan elması, boru çiçeği, abu zambak, cin otu, tatula, tatala ve domuz pıtırları isimleriyle bilinen, 20-100 cm boyunda, dik gövdeli, 7-14 dallı, 2-3 mm boyutunda kahverengi-siyah tohumlu, beyaz boru şekilli çiçeği ve yeşil renkte meyveleri olan senelik yabancı bir bitkidir.¹⁻³

Bitkide bulunan L-hiyosiyamin, atropin ve skopolamin, zehirlenmelerinden sorumlu olan maddelerdir. Halk arasında astım, bronşit, egzema ve hemoroid tedavilerinde bitkisel ilaç olarak kullanılmakla birlikte, hallüsinojenik ve öforik etkisinden dolayı kullanımı suistimal edilebilmektedir.¹ Bölgesel ağrılara karşı merhemi de yapılmaktadır. Etkin maddelerinden dolayı ilaç endüstrisinde önemli sayılmaktadır. Ayrıca parkinsonizmde rijiditeyi azaltmaktadır.² Bu bitki bilinçsizce fazla miktarda ağız yoluyla alındığında antikolinerjik etkilerinden dolayı toksisite ile sonuçlanabilmektedir. Olgularımızda hem santral hem de periferik antikolinerjik bulgular bulunmaktaydı. Semptom ve bulgular tipik olduğundan, hastalar zaman kaybedilmeden reanimasyon yoğun bakıma alınarak uygun tedaviye başlandı ve solu-

num yetmezliği ve deliryum gelişen olguya ventilasyon desteği sağlandı.

DS, belladonna alkaloid ailesinin üyesi olan bir bitkidir. Başlıca üyesi atropindir, santral sinir sistemine (SSS) geçmesi durumunda kolinerjik ileti üzerinden etkisini gösterir. Yüksek doz alınması durumunda, atropinin sebep olduğu klinik bulgular olan midriazis, taşikardi, kuru cilt, flushing, üriner retansiyon ve SSS'ye etki etmesi durumunda huzursuzluk, ajitasyon, halüsinasyon ve nöbet, çok yüksek dozlarda alındığında ise komaya hatta ölüme neden olmaktadır.^{4,5}

Deliryum, oryantasyon, self regülasyon, bellek ve dürtü kontrolünün dalgalı seviyelerine sahip, genellikle hızlı başlangıçlı bir bilinç halidir ve hastane başvurularının içinde en sık gözlenen ruhsal bozukluktur. Nedenleri arasında enfeksiyonlar, madde kötüye kullanımları, madde yoksunlukları, metabolik bozukluklar, toksinler, nörolojik durumlar, endokrin bozukluklar ve ilaç kullanımı gibi ne-

denlerde yer almaktadır.^{5,6} Bu nedenle yeterli anamnezi alınamamış ya da bilinmeyen vakalarda ayırıcı tanıda bu durumlar da akla getirilmelidir. Bizim ilk vakamız ajitasyonda olup, bu gibi durumlarda tedavide benzodiazepinler kullanılabilir. İkinci olgumuz ise deliryum tablosunda olup, mekanik ventilasyona kadar ilerleyen yoğun bakım desteği almıştır. Olguların çoğunda tedavi mide lavajı (dekontaminasyon), 1 mg/kg'dan aktif kömür uygulanması ve destekleyici tedaviden oluşmaktadır. Bizim her iki vakamıza da acil servise kabullerinin ardından, mide lavajı ve aktif kömür uygulamaları yapılmıştır. Ciddi vakalarda santral ve periferik etkili kolinesteraz inhibitörü olan fizostigmin kilograma 0,5-2 mg verilebilir. Etkisi 5-15 dakikada başlar ve gereğinde 60 dakikada bir tekrarlanabilir.^{5,7}

Sonuç olarak; yanlışlıkla da olsa DS yenmesi veya suyunun içilmesi hayatı tehdit eden bir intoksikasyon olup, agresif tedavi ile mortalite ve morbidite önlenir.

KAYNAKLAR

1. Işıkay S. [Datura stramonium intoxication: A case report]. *AKATOS* 2011;2(3):26-8.
2. Köse R, Öztürk Şahin Ö, Ercan Abay E. [A case of delirium due to datura stramonium intoxication]. *Anatolian Journal of Psychiatry* 2008;9(1):54-7.
3. Wiebe TH, Sigurdson ES, Katz LY. Angel's Trumpet (Datura stramonium) poisoning and delirium in adolescents in Winnipeg, Manitoba: Summer 2006. *Paediatr Child Health* 2008;13(3):193-6.
4. Spina SP, Taddei A. Teenagers with Jimson weed (Datura stramonium) poisoning. *CJEM* 2007;9(6):467-8.
5. Celbek G, Güneş H, Güngör A, Çeçen F, Başar C, Sarıtaş A, et al. [Anticholinergic syndrome after trial of Datura stramonium: A case report]. *Konuralp Tıp Dergisi* 2010;2(1):35-7.
6. Aslan N, Genç S, Eden AO, Baydın A. [Plant intoxication leading to anticholinergic syndrome]. *Konuralp Tıp Dergisi* 2013;5(2):50-2.
7. Diker D, Markovitz D, Rothman M, Sendovski U. Coma as a presenting sign of Datura stramonium seed tea poisoning. *Eur J Intern Med* 2007;18(4):336-8.